

BUFALODRE

Uns artesans de la música popular

Salvador Palomar

Caramella

30

MÚSICA I CULTURA POPULAR

BUFALODRE neix com a formació elemental —mitja cobla de sac, flabiol i tamborí— a Valls l'estiu de 1995. Francesc Sans i Iris Gayete, els seus primers components, venien del món de la gralla i volien conèixer i experimentar totes les possibilitats sonores d'altres formacions de música tradicional. Ens comenta el Francesc que potser van començar amb una formació de dues persones «perquè és més fàcil posar-se d'acord i repatir dos, que deu».

Francesc havia començat a tocar el sac de gemecs el 1990. Auto-didacta, com tothom en aquell moment, s'inspira directament en les tècniques que són comunes a bona part de les cornemuses que ens són més properes i imprimeix a la seva manera de tocar un estil característic. Ell mateix defineix la seva forma de tocar com una barreja entre «la força dels mallorquins i la tècnica dels occitans». La influència de la tradició mallorquina, que ha conservat amb total vigència l'ús conjunt del flabiol i la cornamusa, va ser també determinant en el moment de plantejar-se la mitja cobla. «La mitja cobla —apunta Francesc— és, amb tota la seva senzillesa, una formació que permet de cobrir la majoria de funcions que té un músic en una festa popular. És una formació simple i alhora molt rica en matisos».

Professionalment, viuen de la música. Francesc és mestre de sac a l'Aula de Música Tradicional de la Generalitat de Catalunya, a l'escola Music-Art de Valls i a l'Escola de Música Tradicional «La Xafigà», de Muro d'Alcoi, i mestre de gralla a les escoles de grallers de

SALVADOR PALOMAR

Puigpelat i de l'Arboç. Iris Gayete és mestre de música a l'escola i mestre de flabiol a l'Aula de Música Tradicional i a Music-Art. De fet, en els components de BUFALODRE es fa notar l'especial preocupació per la pedagogia. Així, Francesc Sans destaca la necessitat i la importància de l'ensenyament de la música tradicional, «regulat, però no estandaritzat, que tingui en compte les particularitats de cada comarca. Cal tenir una línia pedagògica definida, però alhora cal tenir en compte les característiques de repertori o de tipologia dels instruments que són propis de cada territori».

En les seves actuacions, i a partir d'un treball acurat de selecció del

repertori i d'assaig, els components de BUFALODRE cerquen passar-s'ho bé tocant i fer participar del plaer que aporta una tonada ben interpretada a tothom que els escolta. I és que tocar per gust no hauria de comportar, com succeeix molts cops, tocar de qualsevol manera. BUFALODRE és un bon exemple de com la professionalitat —entesa com el rigor en el treball— es posa al servei de la tradició.

Els components de BUFALODRE són com els artesans populars, que cercaven la perfecció de l'objecte que manufacturaven, una perfecció entesa, però, des de l'òptica de la funcionalitat. BUFALODRE fa tot allò que correspon a un músic popular, des d'acompanyar les au-

toritats en rituals festius fins a tocar en casaments, batejos i comunions. Han acompanyat balls com el de valencians de Tarragona o el de Santa Margarida de la Riera de Gaià, el de pastorets de Vilafranca o Sitges, el drac de Valls o el de panderetes de Vilanova.

Però a banda de l'activitat festiva, consideren molt important que els músics populars puguin ser presents en les festes domèstiques i familiars, un àmbit que els havia estat ben propi en el passat i que avui sembla restar en l'oblit. Ens comenta Sans: «El tocar en casaments o comunions aporta una presència social a l'instrument molt important. Es viu molt més la música, a vegades, que quan l'escoltes en una festa. Ja se sap que darrere uns gegants hi ha d'haver unes gralles o darrere una dansa hi pot haver un sac, però no sembla clar que en una comunió hi pugui haver una mitja cobla».

També fan concerts, i aquest fet motiva la incorporació de nous músics a la formació. El 1995 s'hi

afegeixen Daniel Carbonell, tarota, i Judith Bofarull, violí, més tard substituïda per Albert Carbonell. En els concerts, a més d'oferir repertori tradicional, hi ha la voluntat d'experimentar amb els instruments populars.

Entre les aportacions que ha fet el grup podem trobar la recuperació del contrapàs o el concert basat en les melodies de festa vallenques, fruit d'un treball d'investigació desenvolupat pels membres del grup. El que surt a la llum en els concerts és fruit d'un treball de recerca musical, que els porta a remenar papers d'arxiu, entrevistar músics, localitzar partitures, però també a reflexionar sobre el paper del músic a la festa. Des de la seva interpretació, però també amb la participació en jornades d'estudi, BUFALODRE constata que es tracta tant de copiar allò que feien els nostres avis, com de recuperar la riquesa de matisos i la diversitat de repertoris que s'han perdut.

Però el seu repertori no resta només ancorat en el passat, sinó

que inclou també obres de nova composició, que sovintegen en els seus concerts, com *Passeig en la tardor*, de Vicent Ferragut.

Entre les moltes actuacions del grup, podem esmentar la realitzada amb motiu de la inauguració del Teatre Principal de Valls, la participació al Cornamusam, a les trobades de xeremiers de Sa Pobla o a la diada del flabiol a Arbúcies, i diverses actuacions a l'estranger (Orleans, Mònaco, Valladolid, Burgos...).

També hem d'apuntar la seva feina com a col·laboradors musicals en conferències per a escoles, en associacions o centres cívics, en les activitats de divulgació de l'Inventari del Patrimoni Etnològic del Priorat, etc. Recentment, han format part de la cobla de ministres del RE9 per interpretar la *Missa pastoril*, a tres veus, de Bernat Calvó i Puig, amb el Cor Audite de Valls.

Trobada de Música Tradicional de Reus 1999

Jornades d'estudi «El ball a la plaça», concerts, exposicions...

Reus, 5, 6 i 7 de novembre de 1999

Organitzen:

CARRUTXA

Institut Municipal d'Acció Cultural

Informació: **Carrutxa**

Plaça del Mercadal, 16, 3r.

43201 REUS. Tel 977 340 928

<http://www.readysoft.es/carrutxa/TMT99>

carrutxa@readysoft.es